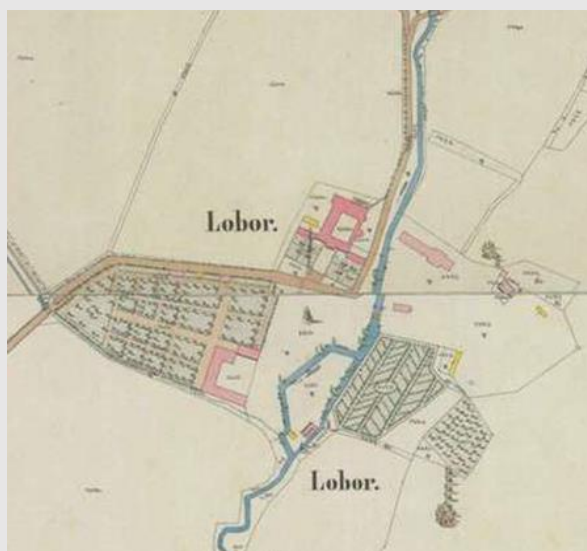

LOBOR

1. OPĆI I ADMINISTRATIVNI PODACI

Županija	Krapinsko zagorska
Grad/općina	Općina Lobor
Naselje	Lobor
Adresa	k.č.br. 1508, 1507, 1506, 1509, 1510, 1511, 1503/1, 1503/2, 1504/9, 1504/5, 1504/4, 1504/11, 1504/2, 1504/19, 1504/1, 1504/10, 1504/12, 1504/18, 1504/13, 1504/17, 1504/21, 1504/20, 1504/14, 1504/22, 1504/15, 1504/3, 1504/16, 1504/6, 1504/7, 1504/8, 3089, 1513/1, 1513/3, 1513/4, 1514/9, 1514/10, 1514/13, 1514/19, 1514/1, 1514/20, 1514/8, 1514/7, 1514/14, 1517, 1518, 1491/4, 1491/11, 1491/10, 1491/12, 1491/3, 1491/9, 1491/2, 1491/1, 1488, 1479/1, 1479/2, 1479/3, 1479/8, 1479/12, 1479/13, 1479/17, 1479/18, 1479/21, 1479/22, 1479/1, 1479/5, 1479/7, 1479/10, 1479/14, 1479/25, 1479/15, 1479/16, 1479/19, 1479/20, 1479/23, 1479/24, 3151 k.o. Purga.
Naziv	Dvorac Lobor
Nadležnost	Konzervatorski odjel u Krapini
Glavna datacija	17.-18. stoljeće
Naručitelj	Obitelj Keglević
Vlasništvo	Dom za odrasle osobe Lobor-grad
Pravni status	Z-1905
Namjena	Socijalna (dom za odrasle osobe)

Povijesni katastar imanja iz 1860., zona zaštite na DOF podlozi

2. SMJEŠTAJ, ORGANIZACIJA I SASTAVNICE CJELINE

Dvorac Lobor smješten je na travnatom platou uz cestu koja povezuje Lobor i Zlatar. Vizuri s ceste otvoreno je zapadno krilo, dok prilazni put vodi do ulaznog južnog krila. Južno od prilaznog puta, na prostoru prijašnjeg gospodarskog sklopa i vrta od kojih više nema tragova, izgrađene su novije zgrade – servisni prostori za potrebe doma za odrasle osobe koji je smješten u dvorcu.

2.1. DVORAC

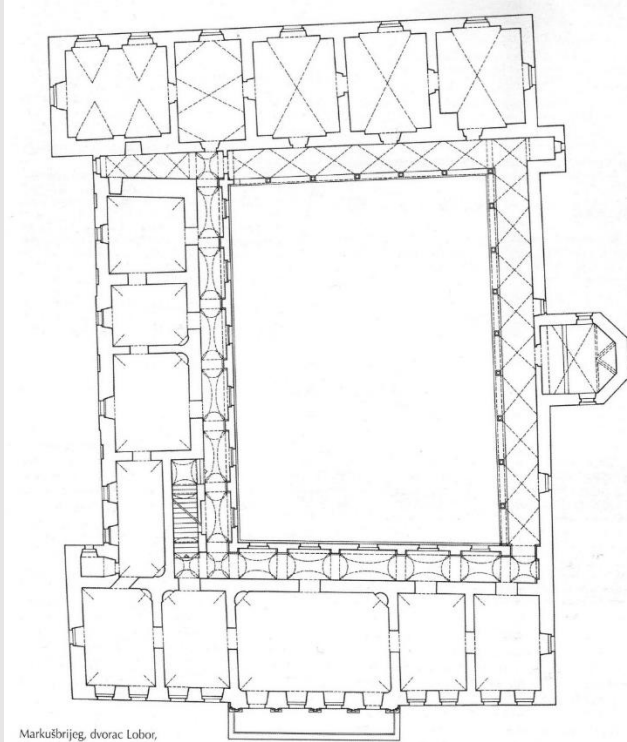
Četverokrillna građevina sa zatvorenim unutarnjim dvorištem ima tlocrt blago izduženog pravokutnika. Tri krila dvorca su dvokatna, a istočno spojno krilo je jednokatno. S vanjske strane mu je prigradena dvorska kapela koja svojim volumenom poligonalna zaključka izlazi iz osnovne linije njegova gabarita. Zapadno krilo je neznatno uvučeno pa završetci sjevernog i južnog krila koji ga obrubljaju tvore njegove rubne rizalitne istake. Sva krovišta su dvostrešna. Iz središnjeg dijela krovišta istočnog krila, pred kapelom, izdiže se drveni toranj sa satom, zaključen šiljatom kapom.

Organizacija prostora u tri dominantna krila ostvaruje se nizovima prostorija duž vanjskih perimetralnih zidova s pristupom iz uzdužnih hodnika koji su orijentirani prema središnjem dvorištu. Istočno vezno krilo sastoji se od hodnika u dvije etaže iz kojih se pristupa kapeli koja je naknadno prigradena. Ulazna veža smještena je u središtu južnoga krila. Hodnici starijeg sjevernog krila imaju arkade na toskanskim stupovima, u prizemlju naknadno zazidane. Sličan se koncept ponavlja kod istočnog veznog krila koje ima arkade na toskanskim stupovima u katnoj etaži. Hodnici novijih krila (zapadnog i južnog) rastvoreni su pravokutnim prozorima prema dvorištu.

Prizemlje stražnjeg sjevernog krila svodeno je bačvastim svodom duboko zasječnim susvodnicama, a hodnik prema dvorištu kao i hodnik veznog istočnog krila križno-bačvastim svodom. Prostorije južnog i

zapadnog krila također imaju bačvaste svodove, dok su im hodnici zaključeni nizovima čeških svodova. Ulazna veža svođena je dvočlanim češkim svodom. Prostorije prvog kata sjevernog krila svođene su križno-bačvastim i bačvastim svodovima, dok su prostorije južnog i zapadnog krila svođene koritastim svodovima. Prostorije drugoga kata svih krila stropno su završene. Hodnici ponavljaju svodne konstrukcije donjih etaža.

Oblikovanje pročelja određeno je trakama rustike u prizemnoj zoni koja se doima kao rustična baza reprezentativnoj katnoj zoni koja je vertikalno povezana i naglašena lezenama koje obuhvaćaju oba kata. Glavno južno pročelje naglašeno je plitkim središnjim četveroosnim rizalitom na kojem je koncentrirana barokna plastika. Umjesto lezena ovdje se koriste pilastri s ovješnim girlandicama na kapitelnim volutama, a okviri prozora i vrata prvoga kata naglašeni su razgibanim nadstrešnicama s rastvorenim školjkama. U parapetnim zonama prozora prvoga kata ponavlja se motiv baroknog lambrekena u plitkoj plastici kao na prozorima bočnih zona. Tijekom prve polovice 19. stoljeća u širini rizalita dograđena je altana na četiri para toskanskih stupova s klasicističkom kovano-željeznom ogradom.

Kapela Presvetog Trojstva ima zidni oslik s prikazima četiri evanđelista u medaljonima i iluzionistički oltar koji potječu iz vremena izgradnje kapele u 19. stoljeću. Na svodu glavne dvorane na prvom katu južnog krila očuvan je oslik mitološkog sadržaja, relativno skromne umjetničke vrijednosti.

Prostorije kata i prizemlja pregrađivane su radi prilagodbe potrebama doma za starije osobe. Drvena stolarija i podne obloge su tom prilikom također mijenjane.

2.2. GOSPODARSKE ZGRADE

Prema katastarskom prikazu iz 1860. u južnom i istočnom dijelu imanja nalazila se gospodarska zona s gospodarskim zgradama. Među njima značajnije veličinom bile su smještene južno od puta koji je vodio do dvorca, uz prostrane nasade voćnjaka i vrtova gdje se danas nalaze novoizgrađene servisne zgrade doma (kuhinja, uprava, kotlovnica, praonica) i stambeni objekti – dio naselja. Istočno od dvorca, preko potoka uz šumu nalazila se vršilnica. Danas nema očuvanih povijesnih gospodarskih zgrada.

2.3. PERIVOJ

Pred južnim ulaznim krilom dvorca početkom 19. stoljeća bio je uređen manji perivoj geometrijske organizacije s visokim raslinjem i dvije oranžerije, postavljene obostrano uz južno pročelje. Ova je zona preuređena početkom 20. stoljeća pri čemu su uklonjene oranžerije, a ortogonalna kompozicija zamijenjena je uvođenjem dijagonalnih staza koje povezuju dvorac s novoizgrađenim pomoćnim sadržajima.

3. STANJE

Građevinsko stanje je relativno dobro jer je dvorac kontinuirano u funkciji te se redovito održava. Nedavno je popravljen krov, zamijenjen je dio prozorske stolarije na vanjskim pročeljima. Dvorska kapela, naročito zidni oslici, imaju oštećenja uslijed prisutnosti kapilarne vlage. Neznatne štete u vidu manjih pukotina na pročeljima i u unutrašnjosti na spojevima zidova i stropova drugog kata nastale su u nedavnom potresu od 22.3.2020.

4. VALORIZACIJA

Dvorac u Loboru, sukcesivno formiran u razdoblju od 17. do 19. stoljeća, predstavlja svjedočanstvo zatvorenog četverokrilnog koncepta i tradicionalne prostorne organizacije, dok oblikovanjem vanjskog zidnog plašta ostvaruje vrijednosti koje su značile razvojni pomak, odnosno izraz suvremenih baroknih načela. U 18. stoljeću, naime, dograđuje se pročeljno i zapadno bočno krilo dvama starijim krilima koja potječu iz 17. stoljeća te se na taj način dovršava četverokrilna koncepcija sa središnjim pačetvorinastim dvorištem. Novim je krilima ponovljena i prostorna organizacija starijih krila što podrazumijeva nizanje prostorija duž vanjskih perimetralnih zidova i dvorišno orijentirane hodnike. Statičnost i zatvorenost

kompozicije nadvladana je plastičkim naglašavanjem vanjskog plašta glavnoga pročeljem korištenjem pilastara velikoga reda i složnije barokne plastike u širini četiri središnje prozorske osi. Isticanje središnje svečane dvorane pročeljom artikulacijom provedeno je između ostaloga i barokno naglašavanje aksijalnosti što dvorcu svakako priskrbljuje značajniju ulogu u okviru skupine baroknih dvoraca Hrvatskoga zagorja. Nadalje, njegovoj arhitektonsko-umjetničkoj vrijednosti osim očuvane vanjštine, prostornog rasporeda i međukatnih konstrukcija, doprinosi interijersko uređenje kapele s očuvanim zidnim oslicima iz 19. stoljeća.

Od velikog feudalnog imanja koje je u 19. stoljeću imalo gospodarsku zonu s vršilnicom, povrtnjake i voćnjake kao i perivojno uređeni dio uokolo samoga dvorca, kojeg su flankirale klasicističke oranžerije, do danas je očuvana samo manja perivojna zona neposredno uz njegovo glavno pročelje čije uređenje potječe s početka 20. stoljeća.

Dvorac je gradila plemićka obitelj Keglević u čijem vlasništvu ostaje do 1905. godine od kada se ubrzano izmjenjuju vlasnici, a onda biva napušten i devastiran da bi nakon Drugog svjetskog rata u njemu bio smješten dom za stare i nemoćne osobe. Svojim arhitektonskim osobinama dvorac u Loboru danas predstavlja svjedočanstvo o razvoju i realizaciji baroknih ideja u okviru višekrilne ladanjske izgradnje, istovremeno prezentirajući način i kulturu življenja hrvatskog plemstva tijekom 17., 18. i 19. stoljeća na ovim prostorima.

5. MJERE ZAŠTITE I PREPORUKE ZA OBNOVU I PRENAMJENU DVORCA I PRIPADAJUĆIH DIJELOVA KOMPLEKSA

Dvorac, k.č.br. 1508 k.o. Purga – stupanj zaštite: D2

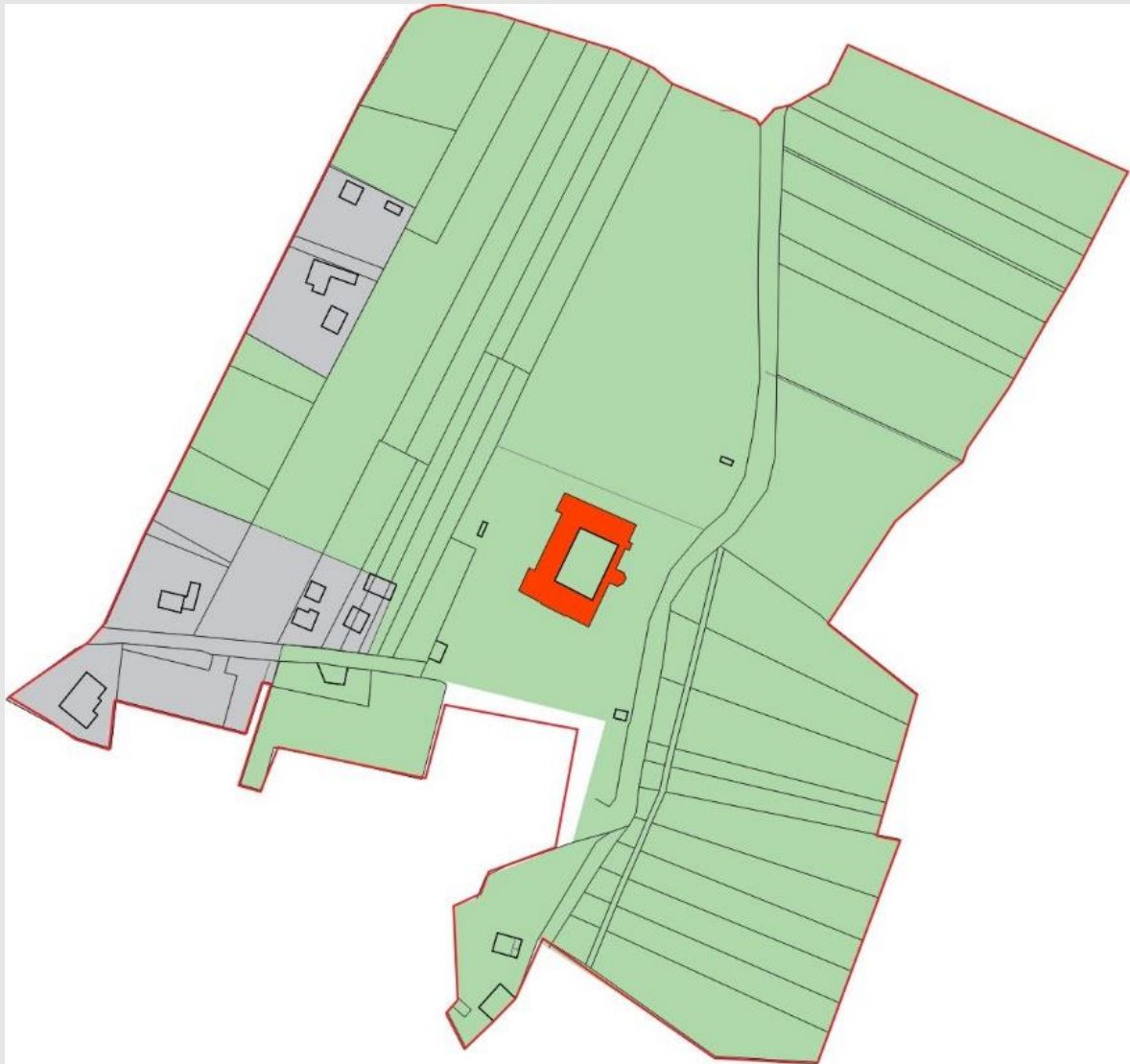
S obzirom na visok stupanj očuvanosti izvornih arhitektonskih obilježja dvorac će se obnavljati primjenom konzervatorskih metoda (sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata. Moguće su određene intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Interijer kapele uključujući zidne oslike također će se obnavljati konzervatorsko-restauratorskim metodama.

Perivoj – stupanj zaštite: P3

Perivojno uređenje prostora pred ulazom u dvorac potrebno je održavati u postojećem stanju. Vrtovi koji su se protezali u južnom i istočnom dijelu kompleksa nestali su izgradnjom naselja, no radi vizualnog integriteta zgrade dvorca potrebno je očuvanje preostale zelene zone s mogućim novim načinom oblikovanja i novim sadržajima koji su usklađeni s karakterom prostora.

Ostale građevine – stupanj: R1

Za zatečenu izgradnju (servisne zgrade doma i stambene kuće) valorizaciju i smjernice donosi nadležni konzervatorski odjel.

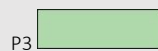

DVORAC

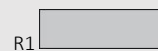
Primjena konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i sačuvanih dijelova opreme interijera. Moguće su određene intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije.

PERIVOJ

Očuvanje zelene zone ili parterno uređenje bez nove izgradnje, sve usklađeno s karakterom prostora (prema konzervatorskim smjernicama nadležnog konzervatorskog odjela).

RECENTNA IZGRADNJA

Valorizaciju i smjernice donosi nadležni konzervatorski odjel.

6. BIBLIOGRAFIJA I DOKUMENTACIJA

Marković, Vladimir; Barokni dvorci Hrvatskog zagorja, Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb, 1995.

Obad Šćitaroci, Mladen: Dvorci i perivoji Hrvatskog zagorja, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

Umjetnička topografija Hrvatske: Krapinsko-zagorska županija, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2008.

Dvorci i kurije sjeverne Hrvatske – stanje i mogućnosti njihova uključivanja u suvremeni život, grupa autora, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb, 1970.

Foto dokumentacija: Fototeka Ministarstva kulture, Fototeka Konzervatorskog odjela u Krapini i Zagrebu